

Moliere ~ Jean Baptiste Poquelin - Tvrđica

1. Francuska u XVII. stoljeću

Klasicizam u Francuskoj započinje 1610. godine smrću Henrika IV., a završava 1715. smrću Luja XIV. U tom razdoblju Francuska dominira Europom jakošću svoje vanjske politike i snažnim utjecajem književnosti i umjetnosti. U velikom broju razvijaju se u Francuskoj razne umjetničke grane, a kralj usredotočuje djelovanje gotovo svih književnika, glazbenika, slikara i graditelja oko svoje rezidencije u dvorcu Versailles kraj Pariza. Od mnogih imena koja su pridonijela slavi Francuske književnosti i umjetnosti treba istaknuti kazališne pisce Corneillea i Racinea, basnopisca La Fontaine, kritičara i književnog teoretika Boileaua, povjesnika i kroničara Saint-Simona, književnice Gospođu de la Fayette i Gospođu de Sevigne, duhovitog autora Maksima La Rochefoucaulda, arhitekta Mansarta, projektanta znamenitoga versailleskog parka Le Notrea, slikara Poussina i skladatelja Couperina.

2. Bilješka o piscu

Jean-Baptiste Poquelin rođen je 1622. u Parizu, kao sin dvorskoga tapetara. Kao sin situirane građanske obitelji polazi gimnaziju kod isusovaca u Parizu, a pravo studira u Orleansu. Vrlo kratko službuje kao odvjetnik, a 1643. osniva zajedno sa obitelji Bejart kazališnu družinu "Illustre Theatre" ("Čuveno kazalište"). S Bejartovima nastupa u pokrajini i Parizu i 1644. uzima umjetničko ime Moliere, po kojemu je poznat i danas. Nakon nekih financijskih poteškoća Moliere, sada već vođa družine, odlazi na dugo putovanje po Francuskoj koje traje od 1645. do 1658. godine, pod zaštitom jednog moćnog plemića. Na tim putovanjima Moliere piše i izvodi svoje prve kratke komedije. 1658. godine nastupa pod zaštitništvom kraljeva brata u Parizu. Slijedeće godine izvedene su Kaćiperke, prvi veliki Molierov književni i kazališni uspjeh, i otada je on poznata i viđena osoba kazališnog Pariza. Nakon izvedbe Škole za žene i kralj se osobno zauzima za njega, dodijelivši mu kao prvom francuskom glumcu stalnu novčanu pomoć. Umro je 1673. godine, od tuberkuloze, nakon četvrtog izvođenja Umišljenog bolesnika. Četiri dana nakon smrti trajali su pregovori oko

njegova sprovoda. Tek je kraljevim nalogom smio biti pokopan na groblju, a ne izvan njega. Ipak je pokopan u onom djelu groblja koji je pripadao mrtvorodenima, dakle nekrštenima, jer se nikada nije odrekao glumačke karijere. Prema zapisima suvremenika, Moliere je bio nizak i pomalo zdepast, okruglih nogu i jake glave usađene u ramena. Bio je otvoren i pošten, što mu je u svim krugovima stvorilo vrlo mnogo prijatelja i zaštitnika, pa čak i naklonost Luja XIV. Kao izvanredan glumac karakternoga tipa, interpretirao je gotovo sve svoje glavne junake.

3. Počeci kazališta

Početkom XVII. stoljeća Francuskom putuju mnoge putujuće družine, koje nastupaju po sajmovima i gostionicama na improviziranim pozornicama. Takva je bila i Molierova družina. Nakon što se vratila sa svojih putovanja po francuskoj pokrajini 1658. i pošto se predstavila kralju izvedbom jedne Corneilove tragedije, postiže čast da je kraljev brat uzima pod zaštitu, što je značilo da dobiva stalnu novčanu pripomoć, kao i pravo nastupa u javnim dvoranama. Nakon Moliereove smrti 1673., njegova družina, koja je bila u neprestanim umjetničkim sukobima s onom iz Hotel de Bourgone, spaja se s trupom kazališta Marais, ali glumci ne dobivaju nikakve privilegije niti počasni naslov kraljevi glumci. 1680.g. kralj Luj XIV. spaja bivšu Moliereovu družinu, ujedinjenu s kazalištem Marais i glumce Hotel de Bourgogne, pomiruje ih i osniva Comedie-Francaise. Tako je nastalo prvo stalno državno kazalište u Europi, koje je imalo svoj status i bilo materijalno osigurano. Zadaća im je bila svakodnevno prikazivanje francuskih ponajboljih dramskih djela. Udruženi u grupe glumci su razmjerno dobro prolazili, pogotovo oni koji bi došli pod zaštitom.

4. Molierova djela

Više od trideset Molierovih djela koliko su nam danas poznata možemo podijeliti u nekoliko stilskih skupina:

- a) Farse. Temelje se na često drastičnim efektima, zamjenama osoba i grubljom komikom. Najpoznatije od njih su Šganarelle ili Umišljeni rogonja (1660) i Liječnik protiv volje (1666).
- b) Komedie-baleti, operni libreti prigodnice za kraljevske

svečanosti, komične pastore i herojske komedije. Tu pripadaju komedije Građanin plemić (1670), Umišljeni bolesnik (1673), Ženidba na silu (1664), Gospodin de Porceaugnac (1669), zatim melodrama Dom Garcie od Navarre (1659), te niz baleta i prigodica.

c) Polemičke komedije. To su djela koje Moliere piše u vlastitu obranu. Tako, odbijajući lažne optužbe nakon Škole za žene, piše Kritiku škole za žene (1663), te Versaillesku improvizaciju - iste godine.

d) Komedije temeljene na zapletima. Po uzoru na improvizirane talijanske komedije, Moliere piše četiri takve scenske igre, od kojih su najpoznatije Ljubavni spor (1656) i Scapinove spletkes (1671).

e) Komedije u kojima se kritički promatra društvo i pojedini izopačeni značajevi. Ove komedije ulaze u najviši domet Molierova književno-dramskog stvaralaštva. To su Kaćiperke (1659), Škola za muževe (1662), Škola za žene (1662), Don Juan ili Kameni gost (1665), Mizantrop (1666), George Dandin (1668), Tartuffe ili Varalica (1669), Škrtac (1668) te Učene žene (1672).

5. Bilješka o djelu

Moliere je smatrao neka dostignuća i ostvarenja literature općim i zajedničkim dobrom iz kojeg se mogu crpsti mnogi poticaji. Najpoznatiji Moliereov uzor za Škrca je Plautova komedija Aulularija, iz koje je preuzeo niz situacija i scenskih odnosa, s jednom temeljitom razlikom. Plautov Euklion, kao i Držićev Skup, svoje je blago našao, a Moliereov Harpagon do svog bogatstva dolazi postepeno lihvom. U nizu je situacija prikazan onovremeni način stjecanja kapitala na račun zaduženih, i to nemilosrdnim kamatnjakom i svim mogućim novčarskim spletkama. U Škrca možemo naći tri temeljna motiva. Prvi je nastojanje sinovljevo da uz pomoć služe pokrade oca, što je izazvalo mnoge polemike. Drugi je rivalitet oca i sina koji se bore za naklonost iste djevojke, dok bi u trećem planu bile ljubavi Valera i Elise, te Mariane i Cleanta. Scenskim zbivanjima oko Harpagonove Škrtosti, koja se rješavaju tek na kraju, gledaoca drže u neprekidnoj napetosti. Hoće li Valere uspjeti u svojoj namjeri da dobije Elisinu ruku, kako će završiti spor između oca i sina oko Mariane naklonosti, te hoće li sin

uspjeti oteti ocu škrinjicu s novcem?Moliere je Škrcem opisao vrijeme u kojem je živio i kojeg je osjećao. I sam dužnik u mladosti, osjećao je pokvarenost okoliša koje nije moglo odoljeti zovu zlatnika ni po kojoj cjeni.

6. Lica

HARPAGON

Cleantov i Elisin otac, ima oko šezdeset godina:

HARPAGON : “I ja to govorim: sa svojom mliječnom kožom, sa svoje tri zasukane dlake nad usnama kao mačji brk, s vlasuljama od kučine, sa širokim hlačama i razdrljenim trbusima.” (str. 134.)

Zbog svoje pretjerane škrtosti tjera sve ukućane na oskudan život. Svojoj kćeri i sinu dopušta samo minimalno što im je potrebno za život, svoje konje ne hrani ako ne rade, a sluge izgledaju izgladnjelo. On je u stalnom strahu zbog skrivene škrinjice i sumnja na svakoga.

JACQUES : “...Jedan kaže da dajete tiskati posebne kalendare s udvostručenim kvatrima i produljenom korizmom da uštedite na postovima kojih se moraju držati svi vaši ukućani. Drugi priča da uvijek sa slugama izazovete neku svađu uoči darivanja o Novoj godini ili kad odlaze iz službe samo da nađete izgovor da im ništa ne biste morali dati. ...Ukratko, kad već hoćete da vam kažem, kamo se god čovjek okrene svuda vam se rugaju i smiju, a nigdje vas ne nazivaju drugačije nego škrtac, lakomac, lihvar i gulikoža.” (str. 140.)

CLEANTE

Harpagonov sin, voli Marianu. Poštovao je očevu moć da odlučuje nad njegovim željama, ali se zbog njegove škrtosti spremio da ga pokrade.

CLEANTE - “Da, volim. Ali prije nego ti kažem ostalo: znam da ovisim o svome ocu; da naziv sina traži od mene da se pokorim njegovoj volji, da se ne smijemo ni s kim vezati bez pristanka onih koji su nam dali život...” (str. 113.)

MARIANE - “Nisam. Ja ne znam tko je on, ali znam da je stvoren zato da bude voljen. Kad bih mogla slobodno birati, izabrala bih najradije njega, i on je upravo razlog što se tako strašno bojim muža koga hoće da mi dadu.”

ELISE - Harpagonova kći, voli Valera.

VALERE

Anselmov sin, voli Elisu. Uspio se ugađanjem zasvidjeti Harpagonu.

VALERE - "Vidite kako sam u tome spretan i kako sam mu vješto morao ugađati da mu se uvučem u službu; kako se sakrivam pod maskom simpatija i duševne srodnosti da mu se svidim i kako se svaki dan pred njim pretvaram da steknem njegovu sklonost." (str. 112.)

MARIANE - Anselmova kći, voli Cleanta. Njena majka želi da se uda za bogatog čovjeka kako bi se riješili bijede. Frosine joj predlaže Harpagona, jer je već u šezdesetoj.

ANSELME - Valerov i Marianin otac. Mislio je da su mu djeca i žena stradali u oluji na brodu.

FROSINE

Svodnica, uvijek uspjeva u svojim poslovima, osim sa Harpagonom.

FROSINE - "Ali ja sam umjetnik da muzem ljude: znam tajnu kako da ih smekšam, da im pošakljam srce i da im napipam mjesto gdje su osjetljivi."

JACQUES - Harpagonov kuhar i kočijaš. Vrlo dobro zna kakav mu je gospodar, koji ga često tuče.

JACQUES (sam) - "Neka vrag odnese iskrenost! Od nje nikakve koristi. Odsada je se odričem i neću više govoriti istinu. Još nekako dok me tuče moj gospodar, on bar ima neko pravo na to, ali tomu ću se gospodinu upravitelju osvetiti čim budem mogao.

7. Sadržaj

Prvi čin

Na samom početku upoznajemo se sa situacijom oko Valera i Elise. Elisa je zaljubljena u Valera, te želi pridobiti bratovo i očevo dopuštenje da se uda za njega. Valer se uspio ugađanjem uvući u Harpagonovu službu i pridobivati njegovo povjerenje. Cleant otkriva Elisi da je on u sličnoj situaciji sa Marianom, te da želi pridobiti oca kako bi se njome oženio. Na njihovu nesreću Harpagon ima druge planove. Kako bi dobio još novaca, želi Cleanta oženiti za bogatu udovicu, a Elisu dati Anselmu, koji ne traži miraz. A on je namjeravao uzeti za ženu Marianu, jer je čuo da je skromna i lijepa.

Drugi čin

Cleant zadužuje La Flechea da mu pronađe zajmodavca koji bi mu dao zajam od petnaest tisuća franaka. La Fleche pronalazi zajmodavca preko posrednika Simona. Ne znajući da mu je to otac odlučuje pristati na sastanak i na velike kamatnjake. Na kraju se otkriva da je zajmoprimac Claude, te Harpagon odlazi razočaran na još jedan neuspjeli posao.

CLEANTE: "Zar ne crvenite što takvim poslovima sramotite svoj stalež, što čast i ugled žrtvujete nezasitnoj želji za gomilanjem škude na škudu i što ste se po svom kamatnjaku nadmašili i najprepredenije prijevare što su ih ikada izmislili najslavniji lihvari?" (str. 129.)

Dolazi Frosine, koja je trebala nagovoriti Marianinu majku da pristaje dati svoju kćer Harpagonu. Ispričala je zatim Harpagonu kako Mariana voli stare muškarce i kako je ona vrlo štedljiva, te nebi trošila mnogo.

Harpagon poziva na večeru Marianu i Anselma.

Treći čin

Harpagon dodjeljuje poslove za pripremu večere slugama. Pri tom svakome napominje da štede što bolje umiju.

HARPAGON: "...Tvoja će, Brindavoine, i tvoja, La Merluche, dužnost biti da perete čaše i da točite piće, ali samo kad bude tko žedan, a ne, kako to imaju običaj neke neotesane sluge, koji izazivaju goste i nude ih da piju kad oni uopće na to i ne misle. Čekajte dok vas nekoliko puta zamole i nikad nemojte zaboraviti da donesete mnogo vode." (str. 136.)

Mariane priznaje Frosini da joj je teško udati se za Harpagona, jer prepoznaje u njega sina, Cleanta, svoju ljubav. Cleant skida prsten s očeve ruke i daruje ga Mariani.

Četvrti čin

Valere, Elise, Cleante i Mariane, razmišljaju kako bi spriječili neželjena vjenčanja.

Pretvarajući se da ne želi Marianu, Harpagon otkriva Cleantove osjećaje prema njoj. Te se sav bjesan odriče sina i proklinje ga.

CLEANTE: "Dakle tako me hoćete izigrati, oče! Dobro, kad je stvar došla dotle, objavljujem vam da neću odustati od svoje ljubavi za Marianu i da ću upotrijebiti sva krajnja sredstva da

vam je preotmem.” (str. 152.)

Dok se otac i sin svađaju, La Fleche pronalazi škrinjicu sa deset tisuća škuda, te je pokazuje Cleantu. Ubrzo Harpagon otkriva da nema svog blaga te počinje sumnjati u sve.

Peti čin

Dolazi sudski istraživač i provodi istragu o krađi. Prema Jacquesovim lažnim priznanjima, Harpagon okrivljuje Valera za krađu. Dok Valer govori o Elisi, Harpagon ga optužuje za škrinjicu.

HARPAGON: “Dobro, reci mi, nisi li je dirao?”

VALERE: “Ja da je dirnem? Ah, vrijedate je jednako kao i mene. Izgaram za njom čistom i smjernom ljubavi.”

HARPAGON (tiho): “Izgara za mojom škrinjom?”

VALERE: “Radije bih umro nego da joj pokažem i najmanju uvredljivu nakanu. Ona je za to odviše razumna i odviše poštena.”

HARPAGON (tiho): “Moja škrinja odviše poštena?” (str. 162.)

Otkrivši da je došlo do nesporazuma, Valere otkriva da je Napuljski plemić, sin Don Thomasa d’Alburcy. Anselmo priznaje da je Don Thomas d’Alburcy zapravo njegovo pravo ime, pa po tome Valere i Mariane njegova djeca.

Harpagon pristaje da prepusti Marianu, Cleantu u zamjenu za njegovu škrinjicu. Te dopušta da se vjenčaju, kao i Elisiu za Valera, ako Anselmo preuzme sve troškove i ako mu kupi novo odjelo, na što on rado pristane.

8. Zaključak

Jean Baptiste Moliere je najveći francuski komediograf koji je svojim besmrtnim djelima obogatio svjetsku književnost. Bio je “promatrač i slikar ljudske naravi”. Nitko nije znao kao on voditi svoja lica kroz komediju, a izaći sa jasnom poukom. On je znao iskoristiti sve mane na svojim likovima kako bi povećao komiku. Čak je, u prvim predstavama u kojima je glumio on i njegova družina, iskoristio mane glumaca i ubacio ih u komediju. Tako je šepavost Louisa Bejarta, koji je glumio La Fleche, unio u komediju povećavši komični efekt, jer La Fleche u prijevodu znači strijela, što upućuje na brzinu. Isto je tako opravdao svoj kašalj, koji ga je mučio na scenskim nastupima, dodjeljujući ga Harpagonu. Njegovo je pravilo, u pisanju komedija, bilo svidjeti

se, a to je postizao često grotesknom komedijom.

2. Tvrdica

Likovi:

- Kućni bog
- Euklion; gospodar
- Fedra; kći njegova (Euklionova)
- Stafila; stara sluškinja kćerina dadilja
- Megador; Euklionov susjed
- Eunomija; njegova sestra (Megadorova)
- Likonid; Eunomijin sin
- Strobil; sluga u Megadorovoj kući
- Antraks
- Kongrion kuhari
- Pitodik; sluga

Kratki sadržaj:

Euklion, ujedino gospodar i glavni lik (škrtac), tukao ju i maltretirao stafilu, jer se bojao da mu netko ne ukrade ćup zlata koji je našao u svom vlastitom domu. Premda je samo on znao za to zlato i nitko više, bojao se da Stafila (Stara sluškinja) ne pronađe to zlato koje je on svim snagama čuvao.

Sebe je smatrao bogatašem, premda se pravio da je najveći siromah u selu.

Euklionov susjed Megador razgovarao je sa svojom sestrom Eunomijom. Eunomija ga je pokušavala nagovoriti da se oženi, jer je osjećala toliku ljubav prema svom bratu.

Ona je željela svom bratu sreću, te mu je predložila da dovede ženu u svoj dom te da ju oženi.

Premda mu je sestra obećala sa će mu pronaći ženu, ali joj Megador predloži da uzme za ženu Euklionovu kći Fedru jer se on i prije bijaše zaljubio u nju.

Eunomija ga u tome podržava premda je Euklion prema njihovom stavu bio siromašan.

Ode Megador ka Euklionu, kako bi ga priupitao za ženidbu.

Premda Euklion bijaše vrlo bogat (zbog ćupa zlata koji je pronašao), kaže Megadoru da s novcem baš ne stoji najbolje.

Premda je imao veliko bogatstvo Euklion rekne da nema dovoljno kako bi mogao udati svoju kći. Naime on je smatrao da je Megador njemu ukrao zlato pa ode u kuću da provjeri da li je zlato još uvijek tamo gdje ga je on sakrio.

Premda bijaše zlato netaknuto, on se vrati da nastavi razgovor sa Megadorom.

Dakle, Megador Eukliona počne ispitivati poviše glupih pitanja kao što su npr. Poznaješ li ti mene, kakva sam ja roda, da li sam pošten,...

Euklion je odmah pomislio kako Megador sprema opaki plan kako bi ukrao njegovo zlato, no kad mu je Megador rekao da želi njegovu kći za svoju ženu, Euklion je mislio da se on šali, ili da mu se došao rugati zato što je siromah, no Megador nije ni pomislio na takvo što da mu se ruga nego ga je dostojno pitao takvo nešto. Premda je Euklion govorio kako je siromah i kako nema dovoljno novaca da mu kći uda na kraju je ipak pristao jer je Megador rekao da će sve on platiti.

Nakon što je Euklion naredio Stafili da spremi sve za svadbu jer mu se kći još danas udaje, dolazi Strobil s hranom i vodi dvije sviračice i dva kuhara s njihovom čeljadi. Kuhari Antraks i Kongrion su pripremali svadbu.

Pitodik-glavni sluga svako toliko je provjeravao kuhare da li rade svoj posao.

Kad je Euklion došao kući sa tržnice mumljajući kako je tržnica skupa, začuje Kongriona (kuhara) kako viče da treba veći lonac jer u ovaj niš ne stane. Odmah je pomislio kako ga kuhari planiraju pokrasti te ih potjera iz kuće. Euklion se najviše bojao za svoje zlato da ga netko ne ukrade te ga sakri u Hram.

Naime Strobil je čuo baš sve što je Euklion u sebi mumljao o svome zlatu, te je pretpostavio kako je Euklion svoje zlato skrio u Hram.

Strobil ode u Hram te ukrade Euklionu njegovo zlato.

Euklion dođe kući sav razbijen jer nestade zlato koje je tako pozorno čuvao.

Pritom u kuću ulazi Likonid (Eunomijin sin) te pokušavši reći Euklionu kako njegov ujak Megador više ne želi u taj brak, tj. Da se više ne želi oženiti za njegovu kći i kako mu je žao, Euklion odmah pomisli kako je on ukrao njegovo zlato te ga odmah optuži.

Na posljetku Likonid, nakon podosta uvreda upućenih njemu sa strane Eukliona, mu uspije reći za taj događaj. Euklion više nije znao za sebe.

Potom Likonid ode i sretne slugu Strobila koji mu oda tajnu da je

Euklinu ukrao zlato. Likonid ga prisili da mu da zlato kako bi ga mogao vratiti Euklionu.

Likonid je Euklionu uspio vratiti zlato te se tako iskupiti i oženiti za Euklionovu kći Fedru, za koju se trebao oženiti njegov ujak Megador, ali u tome nije uspio.

3. Tvrdica

Bilješka o piscu

Moliere, pravim imenom Jean-Baptiste Poquelin, rođen je u Parizu, u imućnoj trgovačkoj obitelji. Završio je gimnaziju kod isusovaca u Clermontu, a pravo je studirao u Orleansu. U Pariz se vraća, kad je imao 36 g. 1643 g. utemeljuje s obitelji Bejart "Illustre Theatre". To kazalište djeluje uglavnom u Lyonu, Avignonu, Grenobleu, Rouenu. Njegova kazališna družina 1658 g. ima deset članova i dolazi u Pariz. Pod zaštitom kraljevske obitelji brzo je stjecala veliku slavu. U kraljevskoj palači družina ostaje sve do Molierove smrti. Razbolio se za vrijeme izvedbe svoje komedije Umišljeni bolesnik. Nakon njegove smrti pravnicima je trebalo tjedan dana, da popišu njegovo bogastvo. Naslijedio je od oca dobar dio tog bogastva, ali je svojim radom uvećao bogastvo.

Djela su mu: Lakomislenik, Ljubavna srdžba, Kaćiperke, Škola za žene, Don Juan, Mizantrop, Škrtac, Građanin-plemić, Učene žene, Umišljeni bolesnik.

Klasicizam i Moliere

Klasicizam je razdoblje od sredine 17 do kraja 18 st. Glavna karakteristika tog razdoblja je čovjekova težnja za upotrebom razuma i susprezanja osjećaja. Tadašnje društvo vladalo se po određenim pravilima. Ta pravila određivala su sve, od odnosa u društvu do odnosa u obitelji. Ta pravila vladaju i u Molierovu Škrtcu te su uz razum, jedan od načina postizanja zapleta u duhu onoga vremena, kao npr. "da se ne smijemo ni skim vezati bez prestanka onih koji su nam dali život" i "mnogo bolje vide što je za nas dobro, jer nisu zaneseni nikakvom ludom strašću". Tadašnje doba je u svom duhu njegovalo tragediju, kao uzvišenom dramskom formom, nasljeđenom još iz Antike (u kojoj su imali svoj uzor). Ali Moliere njeguje komediju, te svojom komikom dovodi svoje likove u smiješne situacije u kojima

kritizira društvo, ljudske mane te pojedine profesije(npr."Zar se se liječnici u što razumiju?Ne bojte se, pokraj njih možete izabrati koju vam drago bolest, oni će joj pronaći razlog i kazati vam zašto se oboljeli").

Glumci su u Molierevo doba bili nepoštivana grupa ljudi , isključivana od strane crkve jer kvari maldež, pa zbog toga se Moliere okomio u svoji djelima na liječnike jer su oni u ono vrijeme vrlo cijenjen stalež. U svojim djelima Moliere poštuje pravilo o triju jedinstva koje je zadao Aristotel prije 2500 g.Pravila se odnose na jedinstvo vremena, mjesta i radnje.Što susrećemo u Molierovim komedijama.

Moral ili razum?

Tko po vašem mišljenju čini veće zlo: onaj tko trebanovac i zato uzima zajam ili onaj koji krade novac a ne zna što da s njim započne? Cjelo to razdoblje je prožeto filozofijom.Filozofija postaje jedna od najpopularnijih znanosti.Potpomognuta racionalnošću ona razmišlja o svjetu, o njegovoj biti.Mnoga takva shvaćanja dovest će do rušenja tadašnjeg načina života i pojave novog, mnogo liberalnijeg.Ljudi će početi razmišljati o uzaludnosti nekih egistencija, egzistencija čije postojanje stoji na dugogodišnjoj tradiciji, te će ih proglasiti nemoralnim i uništiti njihov tadašnji svijet.Ta moralna odluka, bolje bi bilo reći racionalna odluka , budući da je upitanju njihov bolji život , dovest će do promjena u tadašnjem društvu i umjetnosti.

Čast i moral postaju jedna nedjeljiva cjelina , ali što je čast ? - samo težnja da se razumom dokući smisao života, samo drugi naziv za strogost crkve i hladnu proračunatost ljudskog mozga.

Ta filozofska razmatranja, taj moral, ta čast i taj razum , su samo sredstva da se dokući smisao našeg života, njegova bit i esencija.

Komika

Molierova uvijek zanimljiva i originalna komika (koja je uvijek komična) gledaocu živo dočarava moralne osobine likova i piščevu misao.

Moliere se u svojim djelima često koristi metodom quiproquo, tj. kad se dva lika svađaju zbog različite stvari a oboje misle da govore o jednoj stvari.Jedna od poznatijih scena u kojoj se upotrebljava ta tehnika , je ona u kojoj Valere moli Elisini ruku a Harpagon ga optužuje da mu je ukrao zlato (novac=Elise).Mnoge mu komične situacije služe da bi naglasio neku bitnu karakteristiku nekog lika, kao

u ovom slučaju Harpagonovu škrtost, što je pokazato nizom primjera (Harpagon pregledava sve na izlazu iz kuće, kori djecu da se previše raskošno oblače(a jedva da nađu neku pristojnu odjeću), Harpagonovo lihvarenje itd.

Harpagon ili ti škrtac

Gdje?U Parizu.Zašto?Sam bog zna.Kako bilo da bilo , Harpagon je tu i kani ostati gdje je.Namjerava do kraja vječnosti gomilati novac u svojoj škrinjici i terorizirati sve oko sebe svojom škrtošću.Njegova je škrtost epska i proteže se kroz stoljeća od Plauta preko Držića i Moliere pa sve do današnjih dana.Ta je škrtost centralna tema Moliereve drame, ona pokreće sve likove u njihovim kretanjima i razmišljanjima koja dovode gledatelja do smjeha a istovremeno ga potiču da razmišlja i da si postavi pitanje, jesam li ja takav? Za njega je novac , njegova ljubav i jedina religija koju priznaje.Iskrištavanje tuđeg jada , da bi što više zaradio , za njega je način života a škrtost njegovo biće u cjelosti.Svako je za njega sumnjiv, sam da je nasvjetu njegov je najslađi san.Gospodin je Harpagon čovjek koji je od svih ljudi najmanje čovjek, smrtnik, koji je od svih smrtnika najtvrdi i najnedarežljiviji.Nema te usluge koja bi dirnula njegovu zahvalnosttako da razveže kesu.Pohvala, poštovanja, dobronamjernosti i prijateljstva na jeziku koliko ti srce želi, ali novaca ni pomirisati.Ništa nije tako suho i jalovo ko njegovo zahvaljivanje i njegova ljubaznost.A riječ dati tako mu je mrska da nikad ne kaže: Dajem vam ruku, nego:Posuđujem vam ruku.